

H.C. Andersen (1805-1875) je danski književnik, sin siromašnog postolara koji je proveo djetinstvo u bijedi, prepušten sam sebi i svojoj mašti.

Izbjegavao je školu, pa je s redovitom obukom počeo kasno, kad je sa 14 godina došao u Kobenhavn. Kasnije mnogo putuje po Europi i Americi.

Godine 1827. objavio je svoju prvu pripovijest, a zatim 1829. i putopis

"Pješice od Kanala Holmen do istočne točke Amagu", pa niz lirskih

pjesama, melodrama, romana itd. Svoj pravi izraz našao je tek u bajkama

kojima je stekao svjetsku slavu i priznanje. Bajke, bilo da su uzete iz

vilinskog svijeta, pučke predaje, bilo da pripovijedaju o jednostavnim

ljudima i stvarima svakidašnjice, zapravo su slike života s njegovim

dobrim i lošim stranama. Odlikuju se humanošću, prostodušnošću i

mudrošću, a prožete su profinjenim osjećajem pjesnika za neiscrpive

ljepote svijeta. Njegova ostala dijela su: "Melodije srca", "Fanazije i

skice", "Vinjete", "Dvanaest mjeseci", "Agneta i vilenjak",

"Improvizator", "O.T.", "Samo guslač", "Mulat", "Slikovnica bez slika",

"Maurka", "Pjesnikov bazar", "Nove bajke", "Sabrane bajke i priče",

"Ahasver", "Dvije baronese", "U Švedskoj", "Bajka mog života", "Biti ili

ne biti", "U Španjolskoj", "Posijet Portugalu", "Sretni Peer" i "Bajki i

priča".

CAREVO NOVO RUHO

Vrsta dijela: bajka

Vrijeme radnje: kao u svim bajkama, prije mnogo godina

Mjesto radnje: u velikom gradu

Fabularni tijek: U jednom je gradu živio car poznat po tome što je najviše volio lijepo, novo ruho, te je sav svoj novac trošio samo na to

da se lijepo obuče, dok je sve ostale carske dužnosti u velikoj mjeri zanemarivao. Saznavši za tu neobičnu carevu strast u grad su pristigli varalice koji su tvrdili da mogu istkati najljepše ruho na svijetu, ali tako neobično ruho da ga mogu vidjeti samo oni koji su nadasve sposobni i pametni. Polakomivši se za novim ruhom car je naručio da mu se istka to neodoljivo lijepo ruho, platio je varalicama velike novce i živio u iščekivanju novog ruha.

Podanici kao podanici, videvši da od tog ruha nema ništa, a bojeći se za svoj položaj i carsku milost nisu se usuđivali glasno izreći svoja

saznanja da ruho ustvari ne postoji. Tako je i car, bojeći se da ne ispadne glup i nesposoban, nije niti samom sebi priznao da ne vidi ruho, obukao ga, i ponosan na njegovu ljepotu izašao pred svoje podanike i građane. "Nitko nije htio priznati da ništa ne vidi, jer bi time pokazao kako nije za svoju službu ili kako je veoma glup."

Jedino je dječak sa svojom iskrenošću i nevinošću viknu kako car nema ništa na sebi od čega je car protrnuo ali ipak odluči da ostane u

povorci do kraja, "a komornici i dalje nošahu skute kojih nije bilo".

Analiza likova:

"... živio vam car poznat po tome što je nadasve volio lijepo, novo ruho: sav je novac tratio samo na to da se što bolje odjene i nakiti.

Nije mario ni za vojnike, ni za kazalište, ni da se izveze u štenju po šumi - jedino mu bijaše do toga da pokaže svoje novo ruho. Imao je posebno ruho za svaki sat u danu, pa kako se inače kaže o kralju da se nalazi u vječnici, tako su o tome caru uvijek govorili: "Car je u rušnici!"

Car je samodopadni vladar kojemu nije bilo stalo do vođenja svoje zemlje, već su mu njegove privilegije koristile samo za zadovoljavanje

svojih strasti za lijepom odjećom. Pri tom je bio isuviše ponosan na

dužnost koju je obnašao te niti u izvanrednim okolnostima nije htio

priznati samom sebi da je u biti nesiguran i nesposoban vladar. Svoju

nesposobnost nadoknađuje gomilanjem odjeće, jer se jedino na tom polju

osjeća dovoljno sposoban. Okružen je licemjernim podanicima, koji bojeći

se za svoj položaj i status, podržavaju tezu o "lijepom" ruhu, s čime

zadržavaju svoj položaj savjetnika u carskim dvorima i dokazuju svoju

pamet i mudrost. Nasuprot svih licemjernih i častohlepnih likova stoji

dijete sa svojom dječjom iskrenošću i nevinošću, koje jedino ima

hrabrost na glas reći istinu o carevom ruhu.

Varalice su lukavi, pokvareni i vrlo sposobni glumci i pantomimičari, koji su znali i uspjeli iskoristiti ljudsku slabost u svoju korist. Svjesni

da je čovjeku potrebna potvrda njegove mudrosti i pameti, oni igraju na

tu kartu, dokazujući pri tom da ljudskoj gluposti nema kraja.

Analiza stila pisanja i jezika djela:

Ova bajka je namijenjena maloj djeci te je zbog toga pisana jednostavnim stilom i jezikom, koji oni mogu razumjeti. Odlikuje se svim epskim

elementima, pisana je u prozi, ima fabulu i možemo je svrstati u

sveobuhvatnu podjelu književnih rodova.